Թովման իւր ընկերների հետ մնում է երկու տարի հռչակաւոր վարժապետի մօտ. «և սկսաւ ուսուցանել (Տաթևացին) զգիրս արտաքին իմաստասիրացն։ Եւ ապա զչորեքտասան Թուղթն Պօղոսի առաքելոյն և զՃառս գիրս աստուածաբանին Գրիգորի»։ Մենք մինչոյ ունինք մասամբ գաղափար կազմելու այս դասախօսութիւնների մասին. որովհետև անոնք գրի են առնուած և մեր

Ձեռ. Մատ. Ս. Էջմ. № 2153/2143 յիշատակարաններ 105. 273ա. 299ա. 378բ. 452ա, 486բ—487բ։

2. Մկրտիչ Նաղաշեանց (հօր անունով), կոչւում է եւ Մեծոփեցի, իր ամբողջ կեանքում Թովմայի գործակիցը լինելով նոյն վանքում։ Թովման եւ սա իրենց յիշատակարանների մէջ փոխադարձաբար իրար «հոգեւոր հարազատ» են անուանում։ ՊԿԶ (=1417) Թուին Երուսաղէմից վերադարձին հետը բերում է Մեկնութիւնների մի ժողովածու (մեր Մատենադարանի № 1429/1419), որպէս զի դաս առնէ նորա վերայ եւ Թովման առաջինն է, որ կատարում է նրա փափագը։ ՊՁԱ (=1432) Թուին այս Մկրտիչը (Փիրղ. եր. 101. ծան. 2. շփոթում է սորան Օրբելեանցի հետ), Թովման եւ սորա աշակերտ Յովհաննէս եպիսկոպոսը Աստուածատուր վարդապետի գամբարանի վերայ գերեզման են շինում. ՊՁԹ (=1440) Թուին Ներսէս գրիչը խնդրում է յիշել «եւ երկ՛րդ երախտաւորին (առաջինը իր ուսուցիչ Թովման է) իմոյ հոգեւոր հօրն Մկ՛րտչ վ՛րդպի». ՊՂ Թուականին սա եւս մասնակից էր Էջմիածնի ժողովին Թովմայի հետ իբրեւ Մեծոփայ վանքի ներկայացուցիչ։ Տես. Նոր Նիւթեր. Ար. 756. 757, 759. 763, 765. (19. 20. 22. 26. 28)։ Ձեռ. Ս. Էջմ. Մատ. № 1429/1419, 81ա. 201բ. 265ա. յիշատակարանները։ Փիրղ. Նօտարք 100. Կոստանեանց. Թովմա Մեծ. Յիշատ. 52.

3. Մկրտիչ վարդապետ Օրբելեանց. Թովմայի «սիրելին». Տ. Յուսկան վանահայրը, որ կոչուած է նաեւ Բերկրցի։ Սորա հայրն էր Օրբէլ, ուստի եւ «Օրբէլեանց» է կոչւում Թովմայի կողմից եւ մայրը Դովլաթ։ Կիրակոս Բանասէրը սրան անուանում է «Մկրտիչ վարդապետ Աւգուրլէջենց». իսկ Դաւիթ Բաղիշեցին «Ողբեկենց»։ Նա ՊԿԴ (=1414) Թուին գրել է տուել Տաթեւացու Սաղմոսաց մեկնութիւնը։ ՊԿԷ (=1418) Թուին ամն Յակոբ գրիչ, որ Տ. Յուսկան անապատում գրել է մի ծաղկազարդ աւետարան, յիշել է խնդրում եւ «վերախնաւոր հայրն մեր զՄկրտիչ վարդապետ, առաջնորդ սուրբ ուխտիս»։ ՊԿԹ (1420) Թուին Մկրտիչ վարդապետն ինքը գրել է մի աւետարան, մի երկրորդը ՊՀԴ (=1425) Թուին։ ՊՁԱ (1432) Թուին գրել է տուել մի Մաշտոց Կարապետ «հանճարեղ եւ իմաստուն քարտուղարի» ձեռով։ Յիշատակարանի մէջ իրեն անուանում է «անարգս ի պարս վարդապետաց, յետինս ի քարոզողաց... Մկրտիչ սոսկ անուն վարդապետս»։ Սա եւս ՊԾԹ (=1410) Թուին Թովմայի հետ հետեւում է Տաթեւացուն նորա կրկին վերադարձը Մեծոփ յաջողեցնելու եւ մասնակից լինում Յովհաննէս Մեծոփեցու թաղմանը Հաւուց Թառում։ Տես. Փիրղ. Նօտարք 55.